

KRYTERIA OSIĄGNIĘĆ NA POSZCZEGÓLNE OCENY SZKOLNE

klasa 3a (mundurowa)

r.sz. 2017/2018

Kryteria zostały podzielone na trzy zakresy, odpowiadające celom kształcenia ujętym w *Podstawie programowej*:

- Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nim informacji (w tym: czytanie i słuchanie, samokształcenie i docieranie do informacji, świadomość językowa).
- Analiza i interpretacja tekstów kultury (w tym: wstępne rozpoznanie i analiza; interpretacja i wartościowanie).
- Tworzenie własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych.

Na ocenę **dopuszczającą** uczeń potrafi:

Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji	<p>Czytanie i słuchanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Odtworzyć informacje sformułowane wprost – Odczytać sens fragmentów (zdań, grupy zdań, akapitów) – Wyodrębnić główną myśl całego tekstu <p>Samokształcenie i docieranie do informacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wybrać podstawowe teksty literackie służące realizacji zadanego tematu, posługując się wybranym źródłem informacji – Podjąć próbę znalezienia literatury przedmiotu służącej realizacji zadanego tematu <p>Świadomość językowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Umie wskazać cechy stylu potocznego i odróżniać tego typu teksty – Objaśnić istotę frazeologizmu – Posługiwać się pojęciami poprawność i norma językowa – Rozróżniać rodzaje stylizacji, wskazywać ich realizację w tekstach literackich
Analiza i interpretacja tekstów kultury	<p>Wstępne rozpoznanie i analiza:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Przyporządkować epoce nazwiska pisarzy wskazanych w <i>Podstawie programowej</i> oraz wymienić ich dzieła – Przyporządkować autorowi tytuły i głównych bohaterów utworów literackich wskazanych w <i>Podstawie programowej</i> – Określić tematykę utworów literackich wskazanych w <i>Podstawie programowej</i> – Odróżnić od siebie tekst liryczny, epicki, dramatyczny – Posługiwać się pojęciami: podmiot liryczny, adresat liryczny, narrator, dialog, monolog – Wskazać podstawowe cechy najważniejszych dla omawianych epok gatunków literackich: dramat symboliczny, powieść awangardowa, opowiadanie, powieść paraboliczna, esej, reportaż – Nazwać najważniejsze prądy umysłowe, filozoficzne i artystyczne omawianych okresów (Młoda Polska, 20-lecie międzywojenne, okres wojenny, socrealizm, pokolenie współczesności, Nowa Fala) oraz wskazać ich cechy

	<ul style="list-style-type: none"> - Wskazać w dziełach literackich wskazanych w <i>Podstawie programowej</i> realizację wymienionych wyżej prądów - Streścić główne wątki utworów epickich i dramatycznych wskazanych w <i>Podstawie programowej</i> - Scharakteryzować głównych bohaterów literackich utworów epickich i dramatycznych wskazanych w <i>Podstawie programowej</i> - Rozpoznać najważniejsze środki i zabiegi stylistyczne w utworach literackich omawianych epok (epitet, metafora, porównanie, apostrofa, pytanie retoryczne) - Zanalizować utwory wskazane w <i>Podstawie programowej</i>, uwzględniając najważniejsze kategorie opisu (podmiot / adresat liryczny, narrator, świat przedstawiony) <p>Interpretacja i wartościowanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Określić przybliżone ramy chronologiczne Młodej Polski, 20-lecia międzywojennego, literatury wojennej, socrealizmu, pokolenia 56 i Nowej Fali - Objaśnić znaczenie w/w nazw - Odczytać znaczenie podstawowych symboli w dziełach literackich wskazanych w <i>Podstawie programowej</i>
Tworzenie własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych	<ul style="list-style-type: none"> - Posługiwać się komunikatywnym językiem w mowie i w piśmie - Wypowiadać się w mowie i w piśmie na zadany temat, w sposób świadczący o zrozumieniu tematu - Odnieść się w wypowiedzi do tekstów literackich - Komponować wypowiedzi składające się ze wstępu, rozwinięcia i zakończenia (<u>rozprawka typu maturalnego</u>) - Samodzielnie prowadzić zeszyt przedmiotowy - Zrealizować przynajmniej połowę obowiązkowych zadań przewidzianych przez nauczyciela <p>Dopuszczalne: konieczność pomocy ze strony nauczyciela podczas realizacji zadań, ubogi komentarz, stereotypowość sądów, streszczanie utworu zamiast analizy i interpretacji, drobne błędy rzeczowe, błędy kompozycyjne (np. brak proporcji między poszczególnymi elementami pracy, brak logicznej spójności tekstu), błędy stylistyczne, składniowe, frazeologiczne, fleksyjne, interpunkcyjne i orograficzne.</p>

Ponadto:

- UZYSKIWANIE PRZYNAJMNIEJ MINIMALNEJ ILOŚCI % NA ZALICZENIE Z WIĘKSZOŚCI PRAC Z TEKSTEM (CZYTANIE ZE ZROZUMIENIEM)
- ZALICZENIE WSZYSTKICH SPRAWDZIANÓW (w terminie ustalonym, lub – w przypadku nieobecności – dodatkowym, nie później niż do 2 tygodni)

Na ocenę **dostateczną** uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, a ponadto

Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji	<p>Czytanie i słuchanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozpoznać ironię w tekście - Sformułować tezę tekstu bądź fragmentu tekstu - Podać argumenty na rzecz tezy
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> - Odróżnić argumenty od przykładów oraz tezę od hipotezy - Rozpoznać relacje kompozycyjne między poszczególnymi fragmentami (akapitami) tekstu - Oddzielić informacje od opinii - Odróżnić subiektywizm od obiektywizmu - Wskazać przyczyny i skutki <p>Samokształcenie i docieranie do informacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wyszukać podstawowe pozycje z literatury przedmiotu służącej realizacji zadanego tematu - Samodzielnie korzystać ze słowników i leksykonów - Tworzy bazy danych <p>Świadomość językowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wie, jakie są rodzaje frazeologizmów i czemu służy ich zastosowanie - Objąsnić, na czym polega specyfika budowy języka reklam i czemu służy - Określić dominującą w tekście funkcję wypowiedzi i wskazać cechy typowe dla tej funkcji - Wskazać w tekstach współczesnych nawiązania do wcześniejszych motywów i specyficznych wyznaczników języka epok - Rozpoznać w tekście synonimie, homonimie, antonimie i polisemie - Objąsnić pojęcie stylizacji - Wskazać przykłady groteski - Wskazać przykłady symbolicznego, impresjonistycznego, katastroficznego i onirycznego obrazowania
<p>Analiza i interpretacja tekstów kultury</p>	<p>Wstępne rozpoznanie i analiza:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Określić tematykę wszystkich omawianych utworów literackich - Podać najważniejsze cechy rodzajowe tekstów lirycznych, epickich i dramatycznych - Objąsnić różnicę między literaturą a publicystyką i retoryką - Wskazać podstawowe cechy wszystkich omawianych gatunków literackich - Scharakteryzować chłopów i panów oraz ich wzajemne relacje w „Weselu” Wyspiańskiego - Scharakteryzować człowieka zlagrowanego i wskazać w literaturze polskiej jego przykłady - Scharakteryzować bohatera „Ferdydurke” W. Gombrowicza i określić czym jest Forma - Scharakteryzować głównych bohaterów i ich postawy w „Innym świecie” G. Herlinga-Grudzińskiego i „Zdążyć przed Panem Bogiem” H. Krall - Wskazać cechy typowe dla twórczości K. K. Baczyńskiego, Cz. Miłosza, W. Szymborskiej i Z. Herberta <p>Interpretacja i wartościowanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Powiązać fakty literackie z istotnymi wydarzeniami historycznymi (np. odzyskanie niepodległości przez Polskę, narodziny faszyzmu w Europie, wybuch II wojny

	<p>światowej, okupacja niemiecka i sowiecka, powstanie w getcie warszawskim, powstanie warszawskie, komunizm w Polsce ...)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozpoznać cechy charakterystyczne sztuki symbolicznej, impresjonistycznej, awangardowej, wojennej, socrealistycznej – Opisać następujące motywy i tematy literackie, odwołując się do omówionych utworów: np. chłopomania, tragedia pokolenia wojennego, Holocaust, totalitaryzm, etyka i moralność współczesnego człowieka – Wykorzystać podstawowe konteksty do analizy i interpretacji utworów literackich (np. kontekst historyczny i biograficzny dla dramatu Wyspiańskiego, opowiadań B. Schulza, opowiadań oświęcimskich T. Borowskiego, „Innego świata” G. Herlinga-Grudzińskiego) – Odczytać nawiązania w utworach literackich do głównych nurtów w filozofii i sztuce symbolicznej, impresjonistycznej, awangardowej, wojennej i powojennej – Odczytać znaczenie podstawowych symboli w omawianych dziełach literackich
Tworzenie własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych	<ul style="list-style-type: none"> – Ułożyć szkicowy plan oraz przygotować na jego podstawie wypowiedź ustną bądź pisemną – Skomponować wypowiedź składającą się ze wstępu, rozwinięcia i zakończenia (rozprawka typu maturalnego) – Formułować wnioski interpretacyjne oparte na samodzielnej analizie tekstu – Zastosować czytelny podział akapitowy w pracy pisemnej – Posługiwać się cytataми w funkcji argumentacyjnej – Posługiwać się na ogół poprawną polszczyzną (w zakresie wymowy, fleksji, leksyki, frazeologii, składni) – Zabrać głos w dyskusji – Wykonać bez pomocy nauczyciela większość ćwiczeń i zadań realizowanych na zajęciach – Streścić tekst publicystyczny lub fragment utworu literackiego

Ponadto:

- UZYSKIWANIE PRZYNAJMNIEJ MINIMALNEJ ILOŚCI % NA ZALICZENIE Z PRAC Z TEKSTEM (CZYTANIE ZE ZROZUMIENIEM) ORAZ Z WYPRACOWAŃ KLASOWYCH (TYPU MATURALNEGO)
- ZALICZENIE WSZYSTKICH SPRAWDZIANÓW (w terminie ustalonym, lub – w przypadku nieobecności – dodatkowym, nie później niż do 2 tygodni)

Na ocenę **dobrą** uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, a ponadto:

Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w	<p>Czytanie i słuchanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Objąć mechanizmy powstawania wypowiedzi ironicznej – Rozpoznać charakterystyczne cechy stylu i języka tekstu, wyjaśnić ich zastosowanie – Nazwać środki językowe i określić ich funkcje w tekście
---	---

nich informacji	<ul style="list-style-type: none"> - Wskazać cechy gatunkowe tekstu <p>Samokształcenie i docieranie do informacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wyszukać różnorodne pozycje z literatury przedmiotu służącej realizacji zadanego tematu - Korzystać z różnorodnych źródeł informacji <p>Świadomość językowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Przyporządkować charakterystyczne środki językowe poszczególnym funkcjom językowym - Scharakteryzować poszczególne typy stylizacji
Analiza i interpretacja tekstów kultury	<p>Wstępne rozpoznanie i analiza:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wymienić głównych twórców kultury (nauki, sztuki, filozofii) i ich dzieła w omawianych epokach - Określić funkcje środków językowych zastosowanych w tekście - Wskazać dominantę kompozycyjną i stylistyczną oraz dokonać analizy typowego dla epoki i autora utworu literackiego - Zdefiniować symbolizm, impresjonizm, awangardę, katastrofizm, oniryzm jako kategorie estetyczne, odwołując się do omówionych utworów <p>Interpretacja i wartościowanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wskazać związki literatury z wydarzeniami historycznymi, kulturą i sztuką oraz filozofią omawianych epok - Porównać wizję chłopów i wsi w „Chłopach” Reymonta i „Weselu” Wyspiańskiego - Porównać kreacje i postawy głównych bohaterów opowiadań oświeceniowych T. Borowskiego i „Innego świata” G. Herlinga-Grudzińskiego - Porównać poglądy polskich twórców wojennych i powojennych na temat II wojny światowej i ludzi żyjących w tym okresie - Opisać motyw i topos: jednostka wobec totalitaryzmu odwołując się do omówionych tekstów kultury - Przedstawić różne funkcje literatury tworzonej pod okupacją i w czasie socrealizmu odwołując się do poznanych tekstów - Wskazać nawiązania do światopoglądu i estetyki romantyzmu w poezji K. K. Baczyńskiego oraz objaśnić przyczynę ich występowania - Rozpoznać nawiązania do idei wcześniejszych epok w literaturze współczesnej - Ocenić postawy bohaterów literackich z omawianych lektur
Tworzenie własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych	<ul style="list-style-type: none"> - Selekcjonować materiał, przywoływać tylko informacje istotne z punktu widzenia tematu - Posługiwać się terminologią historyczno- i teoretycznoliteracką oraz językoznawczą - Podsumować rozważania (uogólnić wnioski wynikające z analizy i interpretacji tekstu) - Łączyć akapity, używając wskaźników zespolenia - Posługiwać się poprawną polszczyzną (w zakresie wymowy, fleksji, leksyki,

	<p>frazeologii, składni)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Posługiwać się stylem stosownym do sytuacji wypowiedzi – Przestrzegać zasad etykiety językowej podczas rozmowy, dyskusji, negocjacji – Zająć i uzasadnić stanowisko w dyskusji z odwołaniem się do utworu, cytatu, kontekstu lub wiedzy o epoce – Aktywnie uczestniczyć w większości lekcji
--	---

Na ocenę **bardzo dobrą** uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, a ponadto:

<p>Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji</p>	<p>Czytanie i słuchanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Odróżnić prawdę od fałszu i szczerłość od kłamstwa w wypowiedzi językowej – Wykorzystać analizowane teksty naukowe (krytyczno- i teoretycznoliterackie) i filozoficzne jako kontekst interpretacyjny dla utworów literackich <p>Samokształcenie i docieranie do informacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samodzielnie gromadzić i porządkować materiały z różnych źródeł dotyczące języka, literatury, filmu i innych dziedzin sztuki
<p>Analiza i interpretacja tekstów kultury</p>	<p>Wstępne rozpoznanie i analiza:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Omówić przemiany gatunkowe w obrębie dramatu i powieści – Wskazać i opisać charakterystyczne cechy językowe i stylistyczne w tekstach literackich Młodej Polski, 20-lecia międzywojennego, literatury wojennej i powojennej – Rozpoznać nawiązania do poetyki wcześniejszych epok w literaturze współczesnej – Wskazać elementy parodii, pastiszu i trawestacji w dziele literackim oraz określić ich funkcje <p>Interpretacja i wartościowanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Porównać sposoby realizacji tego samego motywu (toposu) w dwóch tekstach literackich – Zinterpretować dzieło literackie w samodzielnie dobranym kontekście (np. biograficznym, historycznym, filozoficznym)
<p>Tworzenie własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Podporządkować kompozycję wypowiedzi własnemu zamysłowi interpretacyjnemu – Skutecznie unikać szablonów i schematów językowych – Posługiwać się bogatym słownictwem i urozmaiconą składnią – Posługiwać się bogatą terminologią (unikając pseudonaukowości) – Posługiwać się stylem stosownym do sytuacji, komunikatywnym, o wyraźnych cechach indywidualnych – Funkcjonalnie wykorzystywać pozawerbalne środki komunikacji (mowa ciała, intonacja, ton głosu) w wypowiedzi ustnej